

мобільних платежів і платформи електронної комерції, полегшили людям у віддалених районах процес купівлі харчових продуктів та інших необхідних речей.

Цифрові рішення стають все більш важливими для розв'язання глобальних продовольчих проблем. Від відстеження харчових продуктів та зменшення відходів до покращення дистрибуції та розширення доступу, цифрові можливості мають потенціал для створення стійкої продовольчої системи. Використання цифрових рішень у харчовій промисловості має великі перспективи у майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Горобець Н.М., Хомякова Д.О., Стариковська Д.О. Перспективи використання цифрових технологій в діяльності аграрних підприємств. Ефективна економіка. 2021. URL: <http://surl.li/gqeer> (дата звернення: 28.04.2023).
2. Digital Solutions for Global Food Problems. URL: <http://surl.li/gwfaw> (дата звернення: 28.04.2023).
3. Supply Chain Optimization. URL: <http://surl.li/gwfbf> (дата звернення: 28.04.2023).
4. Advances in Digital Technologies for Food Safety. URL: <http://surl.li/gwfmt> (дата звернення: 28.04.2023).

Abstract. Digital solutions are considered as ways to solve food security problems: from tracking food products and reducing waste to improving distribution and expanding access to markets; the advantages and disadvantages of using digital marketing are given; found that digital capabilities have the potential to create a sustainable food system.

Keywords: supply chain; food safety; food; digital solutions.

УДК 346.52:346.2

ЗОВНІШНІЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Чебан Ю. Ю., канд. екон. наук, доцент,
e-mail: heban@mnaeu.edu.ua

Миколаївський національний аграрний університет

Черновол С. В., начальник відділу контролю у сфері закупівель
e-mail: chernovol@ukr.net

УПО ДАС в Миколаївській області

Анотація. Досліджено значення зовнішнього контролю у сфері публічних закупівель та його суб'єктів. Визначено проблемні ділянки контролю та напрями вирішення проблемних питань.

Ключові слова: публічні закупівлі, контроль, зовнішній контроль, суб'єкт зовнішнього контролю.

Сфера публічних закупівель є важливою сферою у розподілі та засвоєнні бюджетних коштів через забезпечення товарами, роботами, послугами підприємств, що фінансуються за рахунок бюджету. Принципи закупівель

побудовані з контекстом «ефективність та результативність», що насамперед передбачає дотримання законодавства замовниками, учасниками та суб'єктами зовнішнього контролю. Останні мають на меті забезпечити мінімізацію та запобігання порушенням, безпосереднє оптимальне та ефективне використання бюджетних коштів, що набуває особливого значення і під час воєнного стану, і під час післявоєнного відновлення.

Так, законом України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII, який є основним законодавчо-нормативним актом у регулюванні і контролі сфери публічних закупівель, передбачено здійснення державного та громадського контролю закупівель [1]. У законі зазначено, що контроль закупівель здійснюють такі суб'єкти: 1) Міністерство економіки України – є уповноваженим органом, регулює публічні закупівлі, видає підзаконні акти та накази, забезпечує діяльність електронної системи закупівель Prozorro, звітує про контроль у сфері публічних закупівель; 2) Державна казначейська служба України – здійснює перевірку закупівлі перед здійсненням платежу з казначейського рахунку замовника; 3) Рахункова палата – здійснює фінансовий аудит та аналіз ефективності проведення закупівель, попередній аналіз звіту про контроль у сфері публічних закупівель; 4) Антимонопольний комітет України – є органом оскарження публічних закупівель; 5) Державна аудиторська служба України – здійснює перевірки бюджетних установ та процедуру моніторингу закупівель; 6) Банки – під час оплати за договорами про закупівлю перевіряють наявність звіту про результати проведення закупівлі шляхом його перегляду в Prozorro; 7) Громадяни і громадські організації – мають право переглядати інформацію про закупівлі через електронну систему закупівель та інформувати державні органи, що здійснюють контроль; 8) Правоохоронні органи – вживають дії щодо порушників законодавства у рамках своїх компетенцій, у разі виявлення ознак адміністративного або кримінального правопорушення [1, 2].

Зазначені вище суб'єкти контролю забезпечують виконання всіх його видів, але не досить рівномірно, що не може не впливати на результат та якість такого контролю. Дослідивши більш детально особливості моніторингу закупівель [3,4] та особливості зовнішнього контролю у розрізі його видів (попереднього, поточного, наступного), ми узальнили так звані «слабкі місця» і визначили напрями вирішення окреслених проблемних ділянок (табл.).

Має місце необхідність удосконалення електронної системи закупівель, зокрема щодо розширення повноважень та посилення ролі суб'єктів зовнішнього контролю у сфері публічних закупівель протягом всього періоду їх здійснення – від формування плану закупівель до формування звіту замовниками, тобто на усіх часових ділянках контролю.

Отже, основною метою зовнішнього контролю у сфері публічних закупівель є організація раціонального та ефективного витрачання бюджетних коштів через публічні закупівлі відповідно до чинного законодавства. Саме тому виконання цих завдань під час досліджуваних процедур вимагає детального аналізу та накреслення ефективних методів їх здійснення, оскільки державні закупівлі завжди були опосередковані зловживаннями, що супроводжується фінансовими втратами державного бюджету.

Таблиця. Визначені «слабкі місця» у видах зовнішнього контролю

Вид зовнішнього контролю за часом здійснення	Визначені авторами «слабкі місця»
Попередній	участь на цій ділянці контролю суб'єктів контролю занадто мінімізована їхніми функціональними обов'язками, які прописані у відповідних нормативних актах, що регламентують їхню діяльність.
Поточний	не вся закупівельна діяльність підлягає можливостям контролю у вигляді моніторингу та (або) оскарження, а важлива роль громадськості занадто обмежена технічними та дозволеними законодавчо важелями впливу.
Наступний	основною метою контролю взагалі, і наступного зокрема, є прийняття певних рішень за його результатами. Тому результати наступного контролю мають не лише узагальнюватися у різних звітах різних суб'єктів контролю, але й бути основою для удосконалення процесу закупівель та забезпечення функціонування його принципів.

Джерело: сформовано авторами на підставі власних досліджень.

Список використаних джерел:

1. Про публічні закупівлі : закон України від 25.12.2015 № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>.
2. Русін В.М. Контроль у сфері публічних закупівель. Ефективна економіка. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8454>.
3. Дубініна М.В., Чебан Ю. Ю., Сирцева С. В., Верховодов О. С. Моніторинг публічних закупівель: стан та напрями удосконалення. Modern Economics. 2022. № 32(2022). С. 39-47. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V32\(2022\)-05](https://doi.org/10.31521/modecon.V32(2022)-05).
4. Чебан Ю.Ю., Мороз Т.О., Черновол С.В. Моніторинг публічних закупівель: напрями удосконалення. Міжнародний форум «Інноваційно-інвестиційний розвиток аграрної сфери – запорука продовольчої безпеки країни». Миколаїв. 26-28 травня 2022 р. URL: <https://www.mnau.edu.ua/nauk-rob/ndv/nauk-prof-konf/>.

Abstract. The importance of external control in the field of public procurement and its subjects has been studied. Problem areas of control and directions for solving problematic issues have been identified.

Keywords: public procurement, control, external control, subject of external control.